

Azərbaycanın müstəqilliyi əbədidir, dönməzdir, sarsılmazdır

1918-ci il mayın 28-də Azərbaycanın milli qayəli, milli təfəkkürlü övladları bütün Şərqdə ilk demokratik respublika üsul-idarəli dövlətin yaranmasını bütün dünyaya elan etdilər. Bu respublika parlamentli dövlət idi. Onun dövlət atributları - bayrağı, himni, gerbi qəbul edildi. Üçrəngli bayraqında türkcülük, islamçılıq və müasirlik bir vəhdətdə idi. Ancaq Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti cəmi 23 ay yaşaya bildi. 1920-ci il aprelin 28-də bolşeviklərin 11-ci ordusu Azərbaycana işğal etdi və respublika süquta uğradı.

1991-ci ildə sovet imperiyasının dağılması ilə Azərbaycan yenidən öz müstəqilliyini elan etdi. Müstəqilliyin ilk illərində respublikamız ziddiyyətli məqamlarla üzləşsə də, Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətə qayıdışı ölkəni bütün təhlükələrdən qorudu. Azərbaycan sabit inkişaf yoluna qədəm qoydu. "Bu gün tam qətiyyətlə demək olar ki, Azərbaycan dövləti, müstəqil Azərbaycan Respublikası 1918-ci ildə yaranmış Xalq Cümhuriyyətinin varisidir", - deyən Ümummilli Lider Heydər Əliyevin qurub yaratdığı müstəqil Azərbaycan Respublikası indi Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə dinamik inkişaf edir, qarşıya qoyulan hədəflərə doğru inamla irəliləyir.

Müstəqil daxili və xarici siyasət həyata keçirən Azərbaycan yalnız regionda deyil, beynəlxalq miqyasda da söz sahibi olan ölkə kimi tanınmışdır. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə müəyyənləşdirilən və həyata keçirilən düşünülmüş müdrik siyasət, qazanılmış uğurlar əminliklə söyləməyə əsas verir ki, Azərbaycanın müstəqilliyi əbədidir, dönməzdir və sarsılmazdır. Bu gün xalqımız Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyinin elan edilməsinin ildönümünü qeyd edir.

1918-ci il mayın 28-də Tiflisdə Azərbaycan Milli Şurası ölkənin dövlət müstəqilliyi haqqında "İstiqlal bəyannaməsi" qəbul etdi. Bu hüquqi və siyasi sənəddə müstəqil dövlətin yarandığı göstərilmiş, onun hakimiyyətinin şamil olduğu ərazinin hüdudları müəyyənləşdirilmiş, həmçinin dövlətin əsas prinsipləri öz əksini tapmışdır. Bəyannamədə demokratik dövlətə məxsus atributların - hakimiyyətin xalqa məxsus olması, vətəndaşların mülki və siyasi hüquqlarının təminatı, bütün xalqların və hər bir kəsin milli, dini, sinfi və cinsi mənsubiyyətindən asılı olmayaraq azad inkişafı üçün şərait yaradılması, ən nəhayət, hakimiyyətin bölünməsi prinsiplərinin dövlət fəaliyyətinin əsası kimi bəyan edilməsi xalqın suveren, demokratik, hüquqi dövlət yaratmaq əzmində olduğu əksini tapmışdır. Mayın 30-da Azərbaycanın öz müstəqilliyini elan etməsi barədə dünyanın əsas siyasi mərkəzlərinə radio-teleqrafla məlumat verilmişdi.

O zaman Milli Şura Azərbaycan hökumətinin təşkilini bitərəf Fətəli xan Xoyskiyə tapşırırdı. İlk hökuməti "Müsəvat", Müsəlman Sosialist Bloku, "Hümmət", "İttihad" və bitərəflərdən ibarət 9 nazir təmsil edirdi. Bu dövrdə Azərbaycan Milli Şurasının və hökumətin Gəncəyə köçməsi ilə əlaqədar iyunun 17-də Fətəli xanın rəhbərlik etdiyi II hökumət təşkil olundu. İyunun 19-da isə Azərbaycanda yaranmış gərginlik nəzərə alınaraq, bütün ölkə ərazisində hərbi vəziyyət elan edildi. İyunun 26-da Azərbaycan Milli Ordusunun yaradılması haqqında fərman verildi. Daha sonra isə Osmanlı dövlətinin 5-ci piyada diviziyası və general Ə.Şıxlınskinin başçılıq etdiyi müsəlman milli

korpusu əsasında Qafqaz İslam Ordusu yaradıldı. Nuru Paşanın rəhbərlik etdiyi bu orduya türklərdən, azərbaycanlılardan ibarət 18 min əsgər və zabıt daxil idi.

Nəhayət, Qafqaz İslam Ordusu vasitəsilə Azərbaycan hökuməti öz hakimiyyətini bütün ölkəyə şamil edə bildi, Bakı azad olundu. Çox təəssüf ki, bu respublika cəmi 23 ay fəaliyyət göstərdi. Amma həmin dövrdə vətən sevdalıları çox mühüm işlər görə bildilər. Beynəlxalq aləmə Azərbaycan Demokratik Respublikası haqqında məlumat verdilər, dövlətçiliyin əsasını qoydular, milli tariximizi bərpa etmək istiqamətində böyük addımlar atdılar. Qonşu dövlətlərlə münasibəti qaydaya salmaq istiqamətində müəyyən işlər gördülər. Sonradan uzun illər bu dövrün unudulmasına çalışılsa da, ancaq 1988-ci ildən başlayaraq, Azərbaycan cəmiyyəti cümhuriyyət dövrünə diqqət etməyə və həmin dövrü öyrənməyə başladı. 1993-cü ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldikdən sonra isə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəaliyyəti daha dərin araşdırıldı.

Respublikamız 1918-1920-ci illərdəki xalq cümhuriyyətinin varisi sayılır. Bu gün hər bir kəs şəərəflə deyə bilər ki, mənəm çox zəngin keçmişim var, indi də həmin keçmişin əsasları üzərində Azərbaycan xalqının layiq olduğu bir dövlət qurulub. 28 May Respublika Günü dövlətçilik tariximizin ən şanlı və parlaq səhifələrindəndir.

Azərbaycan Demokratik Respublikası dövründə həyata keçirilən tədbirlər müstəqil dövlətçiliyimizin əsaslarının yaradılması və gələcək inkişaf yolunun müəyyənləşdirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdi. Ruhu azad olan bir milləti heç kəs köləlikdə saxlaya bilməz. 1991-ci ilin oktyabrında Azərbaycan xalqı XX əsrdə ikinci dəfə öz müstəqilliyini elan etdi. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövrünün dövlət rəmzləri və himni bərpa olundu. "Müstəqilliyi qorumaq onu əldə etməkdən daha çətindir" deyən Ulu Öndər Heydər Əliyevin gərgin mübarizəsi sayəsində xalqın milli mənlilik şüuru inkişaf etdirildi, azərbaycançılıq məfkurəsi işığında müstəqillik arzuları gerçəkləşdirildi.

Bu gün dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın birgə gərgin fəaliyyəti nəticəsində sürətlə dəyişən çağdaş dünyada bütün beynəlxalq görüşlərdə və aparılan yüksək səviyyəli danışıqlarda Azərbaycanın mənafeləri uğurla müdafiə edilir.

Sevindirici haldır ki, artıq müstəqil dövlətimiz bir çox mötəbər, beynəlxalq tədbirlərə evsahibliyi edir. Bu isə ölkəmizin dünyada artan nüfuzundan və ona olan dərin inamdan xəbər verir. Azərbaycan təkə regionda deyil, beynəlxalq miqyasda söz sahibi olan ölkə və strateji tərəfdaş kimi tanınır. Fərəhli haldır ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranmasının növbəti ildönümünü xalqımız qürur və sevinc hissi ilə qeyd edir. Belə ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli ordumuzun cəmi 44 gün davam edən Vətən müharibəsində Ermənistan ordusu üzərində şanlı qələbəsi ilə dövlətimizin ərazi bütövlüyü və suverenliyi tam bərpa edilmişdir. Bu isə dövlət müstəqilliyimizin ildən-ilə möhkəmləndiyini, qüdrətinin daha da artdığını göstərir.

*Səadət VEYSOVA,
Əməkdar müəllim*